

Segona part

El procés de l'Índex

Introducció

El procés de l'Índex comença des del moment en què s'adquireix el primer compromís amb els materials. Es va construir sobre la base del coneixement de tots els membres de la comunitat educativa i s'adapta a les circumstàncies particulars del centre. En aquest sentit, anima a tothom a fer-se seu el procés. Si es pretén que les millores escolars introduïdes es mantinguin amb el temps, és necessari que tant el claustre com els membres del Consell Escolar, les famílies i l'alumnat se n'apropiïn. Aquests canvis s'han d'integrar dins la cultura del centre.

Les fases del procés de l'Índex es presenten en el quadre 5 i es comenten detalladament en les pàgines següents. Cal completar adequadament la primera, la segona i la tercera fases abans que acabi el curs escolar perquè es puguin introduir les prioritats de millora en la planificació del curs següent.

Quadre 5. El procés de l'Índex

Primera fase: Inici del procés de l'Índex (mig trimestre)

Establiment d'un grup coordinador.
Revisió de com el centre enfoca el seu procés de millora.
Sensibilització del centre envers l'Índex.
Exploració dels coneixements actuals.
Reflexió amb més profunditat a partir dels indicadors i les preguntes.
Preparació per treballar amb altres grups.

Segona fase: Anàlisi del centre (un trimestre)

Què en pensen el professorat i els membres del Consell Escolar.
Què en pensa l'alumnat.
Què en pensen les famílies i els membres de les institucions de la comunitat.
Decisió sobre els aspectes prioritaris que cal millorar.

Tercera fase: Elaboració d'un pla de millora del centre amb una orientació inclusiva

Introducció del marc de treball de l'Índex en el pla de millora del centre.
Introducció de les prioritats de millora en el pla de millora del centre.

Quarta fase: Implementació dels aspectes prioritaris que cal millorar (contínuament)

Posada en pràctica de les prioritats de millora.
Manteniment del procés de millora.
Registre del progrés.

Cinquena fase: Avaluació del procés de l'Índex (contínuament)

Avaluació de les millores.
Revisió del treball realitzat amb l'Índex.
Continuació del procés de l'Índex.

Un centre escolar va descriure el primer any de treball amb l'Índex com jugar a saltar a corda en grup. Algú comença i altres es van afegint progressivament a la roda, intentant de no entrebancar-se per no

fer aturar la corda. Per a ells, era com provar d'encaixar el procés de l'Índex a la roda que ja estava funcionant en el centre. Els centres difereixen en la manera com porten a terme la seva planificació: alguns tenen un pla establert per tres anys mentre que altres el tenen establert per cinc; alguns elaboren una planificació detallada per al curs següent, mentre que altres només tenen detallat el trimestre que han d'iniciar.

Opinions sobre l'Índex:

“Els indicadors i les preguntes detallades són realment útils com a activitats aïllades, quan els centres volen tenir en consideració aspectes concrets.”

L'Índex no és només una planificació acurada, un procés pautat d'identificació i d'implementació de prioritats de canvi. La millora escolar és sempre més complexa i desorganitzada que això. La preocupació de l'Índex pels canvis en els valors pot fer impulsar el claustre i l'alumnat a fer adaptacions en la cultura, les polítiques i les pràctiques, cosa que és molt més imprevisible que treballar en una prioritat de millora concreta. Aquests canvis podrien involucrar variacions generals en la manera com tot el claustre treballa entre ell o canvis petits en la manera com un membre concret del professorat interacciona amb l'alumnat.

Opinions sobre l'Índex:

“La nostra administració educativa ha fet un salt significatiu endavant cap a l'acceptació de la inclusió en tots els nostres centres, i l'Índex ens ha ajudat a configurar el nostre pensament sobre el procés mitjançant el qual els centres poden rebre ajuda.”

Al mateix temps que es realitza l'anàlisi de la cultura, les polítiques i les pràctiques del centre, pot ser que apareguin oportunitats de canvi, en l'àmbit de l'educació inclusiva, que no s'havien detectat anteriorment. Pot ser que el professorat experimenti la sensació que, en alguns aspectes, el centre és menys inclusiu del que pensava en un inici. Això es pot equilibrar mostrant al professorat, a l'alumnat, a les famílies i a la comunitat recursos que donin suport a la participació i a la pràctica.

L'Índex es pot utilitzar en els centres sense cap suport extern, però s'ha de tenir en compte que el suport pot ser molt útil, sobretot en els primers moments. Per iniciar el procés pot anar bé organitzar un taller liderat per algú que conegui bé l'Índex, on participin persones clau del centre.